

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XV
Wprowadzenie	1
Rozdział I. Cele oraz podstawowe założenia pracy	7
§ 1. Standardowe klauzule umowne – zarys problematyki	7
§ 2. Podstawowe założenia pracy	11
1. Uwagi ogólne	11
2. Pojęcie i podstawowa funkcja umowy	14
3. Pojęcie i rodzaje norm postępowania oraz stosunków prawnych	17
4. Funkcje wypowiedzi wyrażonych w dokumencie umownym	22
4.1. Uwagi ogólne	22
4.2. Funkcje semiotyczne wypowiedzi i ich znaczenie w procesie stosowania prawa	24
4.3. Formy komunikowania norm postępowania	27
4.4. Konkluzje	30
§ 3. Przedmiot i metoda pracy	34
Rozdział II. Ustalanie znaczenia prawnego klauzul umownych	39
§ 1. Umowa jako czynność konwencjonalna	39
§ 2. Znaczenie normatywne klauzul umownych	43
1. Wykładnia umów	43
1.1. Uwagi ogólne	43
1.2. Reguły obiektywnej wykładni oświadczeń woli wyrażanych w postaci językowej	48
1.3. Konwersja jako szczegółowa reguła metody obiektywnej wykładni	54
1.4. Wykładania umów a art. 247 KPC	59
2. Swoboda umów i autonomia woli jako kompetencja normotwórcza	64
2.1. Uwagi wstępne	64
2.2. Zakres swobody umów	67
2.3. Swoboda umów a autonomia woli	70

2.4. Nieważność jako podstawowy skutek przekroczenia zakresu kompetencji	74
2.4.1. Nieważność czynności prawnej	74
2.4.2. Nieważność częściowa czynności prawnej	75
§ 3. Znaczenie dowodowe klauzul umownych	84
1. Uwagi wstępne	84
2. Swobodna ocena dowodów	88
3. Domniemania prawne związane z dokumentami	91
4. Konkluzje	94
4.1. Znaczenie dowodowe klauzul zawartych w dokumencie umownym	94
4.2. Znaczenie dowodowe klauzul zawartych we wzorcu umownym	98
Rozdział III. Obowiązek renegocjacji umowy i skutki jego niewykonania ...	101
§ 1. Wprowadzenie	101
1. Uwagi ogólne	101
2. Klauzule renegocjacyjne jako umowa o negocjacje	102
§ 2. Odpowiedzialność za <i>culpa in contrahendo</i> (art. 72 § 2 KC)	104
1. Uzasadnienie potrzeby wykładni art. 72 § 2 KC	104
2. Wykładnia art. 72 § 2 KC	105
2.1. <i>Ratio legis</i>	105
2.2. Zastosowanie	107
2.3. Problem winy	110
2.4. Ustawowe określenie nieprawidłowości postępowania (bezprawność)	113
2.5. Zakres odszkodowania	116
§ 3. Umowa o negocjacje (klauzula renegocjacyjna)	118
1. Zarys problematyki	118
2. Treść zobowiązania	120
3. Skutki naruszenia zobowiązania (odpowiedzialność odszkodowawcza)	125
4. Umowa o negocjacje a odpowiedzialność z art. 72 § 2 KC	131
Rozdział IV. Klauzule adaptacyjne	135
§ 1. Zarys problematyki	135
§ 2. Poszczególne typy klauzul adaptacyjnych	140
1. Uwagi ogólne	140
2. Klauzule rodzące dodatkowe zobowiązanie stron umowy	142
2.1. Klauzule renegocjacyjne	142
2.2. Klauzule zobowiązujące do zawarcia umowy zmieniającej	147

2.3. Umowa zmieniająca jako narzędzie adaptacji stosunku prawnego do nowych okoliczności	150
2.4. Wykonywanie zobowiązania wynikającego z klauzul	154
2.5. Skutki naruszenia obowiązku renegotjowania umowy oraz zawarcia umowy zmieniającej	157
2.6. Klauzule renegotjacyjne i klauzule zobowiązujące do modyfikacji zamieszczone we wzorcach umownych	160
3. Klauzule jednostronnej zmiany umowy (klauzule modyfikacyjne)	162
3.1. Pojęcie i charakter uprawnienia do jednostronnej zmiany umowy	162
3.2. Wykładnia art. 384 ¹ KC i charakter klauzul modyfikacyjnych związanych z wprowadzeniem wzorca umownego	165
3.3. Kontrola klauzul modyfikacyjnych	168
§ 3. Wpływ umownych klauzul adaptacyjnych na stosowanie klauzul <i>rebus sic stantibus</i>	174
1. Uwagi wstępne	174
2. Wykładnia art. 357 ¹ KC	175
2.1. Wprowadzenie	175
2.2. Ogólna charakterystyka	176
2.3. Przesłanki zastosowania	178
2.4. Rozstrzygnięcie sądu	185
2.5. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a odpadnięcie celu zobowiązania	186
3. Inne postaci klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	188
4. Zastrzeżenie klauzul adaptacyjnych a stosowanie klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	189
Rozdział V. Klauzule salwatoryjne	197
§ 1. Pojęcie i rodzaje klauzul salwatoryjnych	197
1. Pojęcie i rodzaje klauzul salwatoryjnych w krajowej doktrynie i orzecznictwie	197
2. Klauzule salwatoryjne w praktyce kontraktowej	198
§ 2. Znaczenie prawne klauzul salwatoryjnych prostych	200
1. Zarys problematyki	200
2. Perspektywa porównawcza – klauzule salwatoryjne w <i>common law</i> oraz w wybranych systemach kontynentalnych	201
3. Znaczenie prawne klauzul salwatoryjnych w prawie polskim	204
3.1. Przegląd koncepcji dotyczących znaczenia klauzul	204
3.2. Dowodowe znaczenie klauzul salwatoryjnych – rozwinięcie .	212
3.2.1. Praktyczne implikacje stosowania klauzul salwatoryjnych	212

3.2.2. Wyłączenie zastosowania przepisów o czynnościach prawnych	215
3.2.3. Klauzule salwatoryjne a ograniczenia zastosowania art. 58 § 3 KC	218
§ 3. Znaczenie prawne klauzul salwatoryjnych zastępujących	222
§ 4. Szczególne przypadki klauzul salwatoryjnych	225
Rozdział VI. Klauzula integralności (<i>merger clause</i>)	235
§ 1. Zarys problematyki	235
§ 2. Klauzule integralności w <i>common law</i> oraz wybranych systemach kontynentalnych	238
1. <i>Common law</i>	238
2. Wybrane systemy kontynentalne	244
§ 3. Znaczenie klauzul integralności w prawie polskim	248
1. Cel stosowania klauzul integralności	248
2. Klauzule integralności a wcześniejsze uzgodnienia stron	251
2.1. Klauzule integralności jako dowód zupełności dokumentu ...	251
2.2. Klauzule integralności jako oświadczenia woli	253
3. Klauzule integralności a wykładnia umowy	262
3.1. Wprowadzenie	262
3.2. Klauzule integralności jako oświadczenia woli	262
3.3. Znaczenie dowodowe klauzul integralności	265
4. Klauzule integralności a art. 56 KC	267
5. Klauzule integralności a oświadczenia przedkontraktowe	269
6. Klauzula integralności a błąd	273
7. Klauzule integralności we wzorcach umów	274
§ 4. Klauzula integralności jako przedmiot regulacji w nowym Kodeksie cywilnym.....	276
1. Wstęp	276
2. Art. II – 4:104 DCFR oraz art. 72 CESL (art. 68 ECL) jako propozycja uregulowania skutków klauzuli integralności w prawie polskim	278
3. Klauzula integralności w projekcie księgi pierwszej Kodeksu cywilnego	283
4. Wnioski <i>de lege ferenda</i>	286
Rozdział VII. Klauzule umowne dotyczące formy umowy zmieniającej	289
§ 1. Wprowadzenie	289
§ 2. Przepis art. 76 oraz 77 KC w wypowiedziach doktryny i orzecznictwa	296
§ 3. Znaczenie klauzul o formie umowy zmieniającej <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	307

1. Znaczenie klauzul w wybranych systemach prawnych	307
2. Potrzeby obrotu i rozwiązania modelowe	310
3. Znaczenie klauzul o formie w prawie polskim <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	315
Rozdział VIII. Klauzule interpretacyjne	321
§ 1. Zakres problematyki	321
§ 2. Definicje umowne	323
1. Uwagi ogólne	323
2. Charakter prawny definicji umownych	328
2.1. Definicje jako klauzule umowne o znaczeniu dowodowym ...	328
2.2. Definicje umowne jako oświadczenia woli	330
2.3. Konsekwencje przyjętej kwalifikacji	333
§ 3. Preambuły umowne	335
1. Uwagi wprowadzające	335
2. Charakter prawny preambuł	337
2.1. Potencjalna niejednorodność charakteru prawnego preambuł	337
2.2. Ustalanie charakteru prawnego preambuł	339
2.3. Znaczenie dowodowe preambuł umownych	341
§ 4. Znaczenie prawne pozostałych klauzul interpretacyjnych	342
Podsumowanie	345
Indeks rzeczowy	349